

Styre: Universitetsstyret

Styresak: 49/18

Møtedato: 31.05.2018

Dato: 23.04.2018

Arkivsaksnr: 2018/4861

Budsjettprosessen for 2019

Henvisning til bakgrunnsdokumenter

- Forslag til statsbudsjett 2019 – Innspill fra Universitetet i Bergen (arkiv 2017/12743)
- Styresak 118/17, *Budsjett for Universitetet i Bergen 2018*
https://www.uib.no/sites/w3.uib.no/files/attachments/118-17_budsjett_uib_2018.pdf
- Styresak 101/15, *Ny strategi for Universitetet i Bergen*
<https://www.uib.no/sites/w3.uib.no/files/attachments/us2015-101.pdf>

Saken gjelder:

Saken redegjør for de økonomiske utsiktene for 2019, gir innspill til de viktigste prioriteringene i budsjettet og gir forslag til gjennomføring av budsjettprosessen for 2019.

Budsjettet for 2019 blir i all vesentlighet et budsjett som følger opp handlingsplaner vedtatt som oppfølging av strategien Hav Liv Samfunn. Samtidig bør det tas høyde for justeringer som resultat av den pågående strategirevisjonen.

UiB har en ambisiøs strategi, og det er etablert målsetning å sikre UiB økonomiske handlekraft ved å øke inntektene og øke effekten av de midlene som allerede finnes innenfor budsjettet. Det forventes ikke generell vekst i sektoren, og god uttelling i resultatmodellen blir en forutsetning for vekst.

Forslag til vedtak:

Styret tar prosessen for budsjett 2019 til etterretning

Kjell Bernstrøm
Universitetsdirektør

15.05.2018/Sven-Egil Bøe/ Per Arne Foshaug (avd.dir)

Vedlegg:

1. Saksframstilling

Saksframstilling

Styre:
Universitetsstyret

Styresak:
49/18

Møtedato:
31.05.2018

Arkivsaksnr:
2018/4861

Budsjettprosessen for 2019

Oppfølging

- Universitetsdirektøren vil komme tilbake til styret med sak med forslag til vedtak om Budsjettfordeling for 2019 i oktober. Det vurderes i tillegg en sak om budsjettet i september.
- Universitetsdirektøren vil komme tilbake til styret med en egen sak om Budsjettinnspill for 2020 i oktober.

Bakgrunn

I denne saken gjøres det rede for prosessen knyttet til budsjett 2019. Universitetets strategi 2016 – 2022 Hav, Liv, Samfunn og vedtatt langtidsbudsjett for gjennomføringen av denne, er førende for forslag til prioriteringer og planer for 2019. I tillegg vil endelig budsjettfordeling for 2019 være basert på forslag til statsbudsjett, styrets vurderinger, forslag fra fakulteter og avdelinger og drøftinger i ulike fora. Videre presenteres budsjettprosessen for 2019 slik den er planlagt fram mot vedtak i universitetsstyret i oktober 2018.

Budsjettet er et viktig verktøy når strategiske planer skal omsettes til handling. Prioritering av tiltak og ressurser skaper retning. UiB-økonomien har høy grad av faste kostnader, og handlingsrommet utvikles i stor grad gjennom langsiktige vurderinger og kontinuitet i beslutninger. Og det er gjennom langsiktige beslutninger handlingsrommet brukes.

Hav, Liv, Samfunn – strategi 2016 - 2022

UiBs strategi har fire strategiske hovedmål:

- UiB skal utvikle flere ledende forskningsmiljø. Innen 2022 skal alle våre fakultet ha fagmiljø i verdensklasse og flere fagmiljø av høy internasjonal standard.
- UiB skal utdanne de mest attraktive kandidatene i Norge. Innen 2022 skal 85 prosent av kandidatene ha relevant jobb to år etter fullført utdanning.
- UiB skal innen 2022 være en ettertraktet kompetanseinstitusjon som har styrket sine langvarige relasjoner med myndigheter, næringsliv, kulturliv og samfunnsliv.
- UiB skal bidra i det offentlige ordskiftet og til den kunnskapsbaserte samfunnsutviklinga gjennom god formidling og dialog med omverden. Innen 2022 skal vi være ledende i Norge på digital formidling

Det er laget tiltaksplaner, handlingsplaner og delstrategier som alle skal bidra til at målene nås. Tiltakene følges opp med budsjettmidler som allokeres til formålene både fra sentrale midler, men først og fremst gjennom ressursinnsats i organisasjonene for øvrig. De sentrale midlene skaffes til veie gjennom en forutsigbar omfordeling av rammen til strategiformål fra

fakultetene slik det ble lagt opp i styresak 102/15. For de fire første årene er strategibidraget satt opp som følger:

2016: 1,0 %
2017: 1,3 %
2018: 1,2 %
2019: 0,8 %

Omfordelingen i 2016, 2017 og 2018 er gjennomført etter planen, og det legges opp til å omfordele 0,8 % av rammen til strategiformål i 2019. Fra 2020-2022 er det lagt opp til en omfordeling på under 1 % per år.

I 2018 arbeides det med revisjon av strategien. Dette vil kunne resultere i enkelte justeringer i fastlagt retning, og det bør tas høyde for dette i budsjettarbeidet. Videre har en gjennom utarbeidelse av handlingsplaner tilknyttet strategien, sett behovet for å presisere noen av valgene også på strateginivå. Eksempler på dette er Humaniorasatsingen, Kinasatsingen innenfor internasjonalisering og at innovasjon og etter- og videreutdanning får økt oppmerksomhet. Universitetsledelsen har videre foreslått å knytte FNs bærekraftsmål nærmere til strategien og legger dette inn som en del av revisjonsarbeidet.

De økonomiske utsiktene for 2019 – Langtidsbudsjett 2018 - 2022

Usikkerheten som preget budsjettarbeidet i fjor er dempet:

- Statens oljeinntekter er høyere enn på sitt laveste nivå, men lavere enn før fallet.
- Motkonjunkturtiltak som gjerne gavner universitetene, er lite sannsynlig i 2019.
- Det er grunn til å tro at fokus på forskning og utdanning vil holde seg høyt fremover, men det er risiko for en omfordeling i sektoren som kan utfordre økonomien til UiB.
- Regjeringen har varslet at kravet til effektivisering vil videreføres. Det foreslåtte nivået har lagt på 0,5 %, men kravet har hvert år har blitt økt i stortingsforhandlingene.
- UiB venter et budsjett i hovedsak uten annen vekst enn det som følger av konsekvensjusteringene. Dette betyr 1,8 % reell vekst i rammen.

I 2018 varslet departementet at de ville arbeide videre med en økonomisk insentivordning knyttet til utviklingsavtalene som inngås med institusjonene. Dette betyr at virksomhetene risikerer å tape penger noen år frem i tid dersom en ikke når de mål som er etablert i avtalene. Omvendt kan en vinne penger dersom en når sine mål. Det er usikkert om en ser resultatet av et slikt arbeid allerede i 2019, og det tas ikke inn i budsjettarbeidet på dette tidspunktet.

Oppsummert peker underliggende forhold i økonomien på et stramt budsjett for UH-sektoren. Samtidig ligger det potensiale for vekst gjennom resultatmodellen og finansiering fra eksterne. Det er ventet at UiB i 2019 vinner om lag 11 mill. kroner på lukket ramme i departementets resultatmodell for forskningsindikatorer. I tillegg ventes en gevinst på 36 mill. kroner på åpen ramme som i hovedsak er utdanningsindikatorene. Dette gir en samlet gevinst på 47 mill. kroner. 2019 blir dermed tredje året på rad UiB kommer ut av resultatmodellen med gevinst. I 2017 var gevinsten 86 mill. kroner og i 2018 15 mill. kroner. Tidligere har UiB vunnet og tapt annet vært år. Det er i hovedsak veksten i studieproduksjon som gir de økte inntektene som summerer seg til om lag 150 mill. kroner over 3 år. Beregningen for 2019 er per nå foreløpig og det er usikkerhet knyttet til beregningen både på åpen og lukket ramme.

UiB må selv ta ansvar for å øke sitt eget økonomiske grunnlag. Det er særlig tre områder som det har vært oppmerksomhet om og som det fortsatt vil fokuseres på:

- Det er erkjent at UiB har et potensiale for å øke sine inntekter fra bidragsfinansiert virksomhet fra NFR, EU og andre. Utviklingen er nå positiv og prognose for inntekter i 2018 er 984 mill. kroner.
- UiB kan øke sine inntekter ved å tilby utdanninger som samfunnet etterspør. Det legges opp til fortsatt stor oppmerksomhet omkring dette i arbeidet med 2019-budsjettet. I tillegg vil det være fokus på hvordan vi utnytter de studieplassene vi allerede har.
- Effektivisering er en forutsetning for at UiB skal opprettholde handlingsrom. Regjeringens effektiviseringskutt har gitt UiB et tap på om lag 84 mill. kroner i perioden 2015-2018. Sentraladministrasjonen tar sin del av kuttet ved å ta ned 60 årsverk på gamle oppgaver samtidig som det tillattes en viss vekst i årsverk knyttet til nye oppgaver. Størst effektiviseringsgevinst oppnår en likevel gjennom helhetlige løsninger. Der en ser på tvers av enheter og nivåer i organisasjonen. Dette vil kunne innebære at en øker kostnadene på ett nivå i ett budsjettår for å ta ut gevinster på et annet nivå i senere budsjettår. UiBs budsjettpraksis gjør dette utfordrende, men det er nødvendig å finne løsninger for å sikre gevinster.

Hav, Liv, Samfunn som strategi krever betydelig ressursinnsats. Dette stiller krav til strenge prioriteringer, både mellom hvilke tiltak som skal iverksettes og hvor på tidsaksen gjennomføring skal skje. Universitetsledelsen har økt langtidsperspektivet i de økonomiske vurderingene. UiBs økonomi er stor og har betydelige muligheter når en ser beslutninger med en horisont utover budsjettåret. Langtidsbudsjettet ble revidert i 2018-prosessen, og det legges opp til en ny revisjon i forbindelse med 2020-prosessen.

Medieklyngen er etablert, og det jobbes nå med de andre klyngene noe som sterkt påvirker UiBs utvikling på eiendomssiden. Det er stor aktivitet knyttet til å tilrettelegge bygg for Klimaklyngen på Nygårdshøyden syd. Vestfløyen i Geofysen er rehabilitert, og Østfløyen og midtbygget står for tur. KD har bevilget deler av finansieringen for rehabiliteringen og slik avlastet UiBs budsjetter. Prosjektet i sin helhet har en ramme på nær 200 mill. kroner hvorav KD har finansiert 65 mill. kroner. På Alrek Helseklynge er arbeidene på Overlege Danielsens Hus i gang. Det er videre igangsatt arbeid på tomten til gammelt odontologibygget for å gi plass til et nybygg. Flere tiltak knyttet til UiBs klyngesatsing er under planlegging. Det er betydelig summer som gjennom investeringsbudsjettet for bygg, støtter opp under disse satsningene.

Handlingsplan for infrastruktur til forskning er behandlet i 2018. Her er føringen at UiBs fellesavsetninger bør rettes inn mot større prosjekter/innkjøp. Disse kan angå ett fakultet en gang, et annet en annen gang men ofte flere samtidig. Det anbefales derfor å løse opp fakultetstilknytningen som har utviklet seg på posten for vitenskapelig utstyr (24 mill. kroner i 2018 og med en planlagt realvekst på 50% over strategiperioden). For å kunne gjøre dette må deler av posten fordeles til de fakultetene som per nå er avhengig av tilskudd herfra, mens videre vekst må gå til en mer rendyrket fellespost. I budsjettsaken i oktober vil det legges frem forslag til håndtering av dette.

Det legges opp til å videreføre de endringene som ble tatt inn i 2017 etter anbefalingene i Risa-II-utredningen:

- *Rekrutteringsstillinger.* Utredningen foreslo å øke antall stillinger som reforderes av styret. Ingen rekrutteringsstillinger skal i utgangspunktet reforderes i 2019, men det vil likevel bli foreslått å omfordele noen av de faste (f.eks. 20) slik at en også i 2019 får

en gradvis større andel rekrutteringsstillinger som refordales av styret. Dette ble også gjort i 2017- og 2018-budsjettet. I 2018 har UiB 364 rekrutteringsstillinger som ikke refordales, 197 som refordales og 10 som refordales av KD.

- *Omfordeling av studieplasser.* Risa II-utredningen anbefalte også at UiB burde vurdere omfordeling av studieplasser. Under behandling av budsjettet for 2017 ble det varslet at en vil vurdere en slik omfordeling fra 2019. I 2018 ble det avklart hvordan nullpunktet for en slik mulig omfordeling skulle settes, og i fremlegg til budsjett for 2019 vil det bli lagt frem en vurdering av mulighetene. Hovedfokus vil være å utnytte tildelte studieplasser bedre innenfor fakultetsrammene, men det er ikke utelukket at det kan bli foreslått flytting av studieplasser mellom fakulteter.

UiB skal 1. november oversende innspill til statsbudsjett for 2020. Hovedlinjene i UiBs innspill ligger over år noenlunde fast men med noen variasjoner. Det gjelder prioriteringer av bygg, studieplasser, infrastruktur og innspill til aktuelle forsknings- og utdanningspolitiske tiltak. Som utgangspunkt for prosessen legges fjorårets innspill til grunn der UiB spilte inn at KD bør gjeninnføre ordningen med verdensledende miljøer, sikre finansiering av språkfagene, fortsatt ha fokus på MNT og sikre finansiering til de bygg UiB fremmer for KD-finansiering i masterplanen. Studieplasser som foreslås bør kunne knyttes til UiBs satsninger, samfunnets behov eller søknadstall.

Budsjettprosessen

Budsjettprosessen for 2019 følger i utgangspunktet samme opplegg som i 2018. I juni sendes det ut et budsjetttrunkriv med konsekvensjustert ramme og formkrav til budsjettinnspill. Fakultetene og avdelinger blir der bedt om å utarbeide budsjettforslag innen 7. september. Innspill om midler utover konsekvensjustert ramme vil denne gang være fokusert på midler som kan disponeres over sentralt strategibudsjett. Dette betyr at fakultetene vil bli bedt om å begrense nye forslag utover rammen. Forslagene bør relateres til UiB felles sitt strategibudsjett og samtidig vise hvordan fakultetene selv disponere midler over eget budsjett inn mot samme strategiske tiltak. Forslag om nye eller endringer i studieplasser vil også være del av budsjettforslaget, men da utfra en mer langsiktig vurdering. Tidligere har studieplassforslaget vært koblet til innspillet til Kunnskapsdepartementet om påfølgende års budsjett, nå rettes det mer inn mot UiBs egen budsjettprosess.

UiBs innspill til statsbudsjettet for 2020 skal sendes departementet innen 1. november. Innspillet vil drøftes som en naturlig del av budsjettprosessen og bl.a. bli diskutert med dekanene i august og tas opp i egen styresak i oktober. Nytt av året er at det ikke legges opp til å be om innspill i fakultetenes budsjettforslag. Nye studieplasser har tidligere vært viktigste del av dette innspillet men som omtalt over legges det nå opp til å flytte dette til 2019-delen av forslaget. UiBs innspill til 2020-budsjettet baseres dermed i større grad på allerede vedtatte føringer fra strategi og handlingsplaner.

Langtidsbudsjett ble behandlet i forbindelse med prosessen frem mot budsjett 2018 og blir neste gang behandlet i 2020-prosessen. For 2019 forutsettes det likevel at fakultetene har et aktivt forhold til sine langtidsbudsjetter og oppdaterer dem etter behov.

Under følger prosess for arbeidet med budsjett 2019/2020.

Budsjettprosessen for 2019/2020	Tidspunkt/ frister
Møte I med dekanene om budsjett 2019 og budsjettforslag 2020	4. mai
Styresak om prosess og prioriteringer for budsjett 2019 og budsjettforslag 2020	31. mai
Rundskriv om budsjettforslag for 2019	8. juni
Møte II med dekanene om budsjett 2019 og budsjettforslag 2020	29. august
Prioriterte forslag til bygg, ombygging og investeringer fra enhetene	3. september
Budsjettforslag for 2019 fra fakulteter og avdelinger	7. september
Eventuell Universitetsstyret behandler sak om budsjett 2019	27. September
Dialogmøter	september - oktober
Statsbudsjettet legges frem	8. oktober
Universitetsstyret behandler universitetets budsjett for 2019 og innspill til statsbudsjett for 2020	25. oktober
UiB sender inn innspill til statsbudsjett for 2020	1.november
Fakultetene skal ha mottatt tildelingsbrev for 2019	10. november

Universitetsdirektøren sine kommentarer

Universitetsledelsen legger opp til en budsjettprosess med tydelig forankring i strategi og med et klart langtidsperspektiv. Prosessen legger også denne gang vekt på stor grad av involvering av fakultetene, og fakultetene tas tidlig med i prosessen slik at konsekvenser er best mulig belyst og forankret.

Som for 2018 er det oppfølging av strategisk satsinger, gjennomføring av tiltak i handlingsplanene under strategien og klyngeetableringene som er viktigste føring for arbeid med budsjettet. I 2018 arbeides det med en strategirevisjon som kan gi noen justeringer i planverket, men det er ikke forhold som tilsier store kursendringer. Gjennomføring av eksisterende planer krever mye av organisasjonen og må ha oppmerksomhet, men det må tas høyde for avsetning av noe ressurser til gjennomføringen av nye tiltak i 2019 når revidert strategi er vedtatt i styret.

UiB har for tredje år på rad positiv uttelling i Kunnskapsdepartementets resultatmodell. Dette gir større økonomiske muligheter for både fakulteter og for UiB-felles. Veksten er både ønsket og planlagt i langtidsbudsjettene. Dette gir organisasjonen handlingsrom som hvis utnyttet riktig, kan gi et godt grunnlag for langsiktig positiv utvikling på strategiske områder. Det er i gode tider vi kan få til god omstilling.

Forventet utvikling i norsk økonomi generelt og i UH-sektoren spesielt tilsier at videre vekst i stor grad vil avhenge av egne resultater og egne prioriteringer. I budsjettarbeidet vektlegges derfor tiltak som kan gi økte inntekter fra studieplasser, økte inntekter fra bidrags- og oppdragsaktiviteten og realisering av gevinster av effektiviseringstiltak. Dette vil kreve at vi er villige til å ta ned aktivitet på gamle oppgaver for å prioritere nye samt endre og utvikle kompetanse og studietilbud.

15.05.2018/Sven-Egil Bøe/ Per Arne Foshaug (avd.dir)